

5201 - Yetim kefaleti ile evlat edinme arasındaki fark

Soru

Amerika'ya bir çok mülteci gelmektedir. kimsesiz mültecilerin bakımını Hristiyan kuruluşlar üstlenmektedir.

Buradaki Müslümanlar söz konusu kimsesiz yetimlerin bakımını üstlenmek, kendi evlerinde yaşamalarını sağlamak, yedirip içermek isterler. Ancak bir hoca bu davranışın haram olduğunu ve evlat edinmenin haram olduğunu söylemesiyle yetim kefaletini teşvik etmemektedir. Yetimin adını, soyadını değiştirmeden evlat emenin hükmü nedir? Bakımı üstlenen yetim, kefile bir çocuk olarak sayılır mı?

Detaylı cevap

Şüphesiz evlat edinmeyle yetim kefaleti arasında farklar bulunmaktadır.

Evlat edinme: Bir adamın bir yetimi alıp soyundan olan çocukları gibi sayarak kendisinin soyadı ile çağırmasıdır. Bu durumda evlat edinenin çocukları ona haram olur nitekim onlar yetimin kardeşleri, kız kardeşleri vb. durumunda olurlar.

Bu davranış, cahiliye döneminde mevcuttu. Hatta sahabelerin bazıları bu tür nisbetleri taşımaktadır. Örnek olarak Mikdad bin Esved olarak bilinen sahabinin gerçek ismi Mikdad bin Amr'dir. Ancak onu evlat edinen Esved ile tanınmaktadır.

Bu uygulama İslam'ın başında devam etmekteydi. Bu uygulama meşhur bir olaydan sonra haram kılındı. Zeyd bin Harise olan sahabi Zeyd bin Muhammed çağırılmaya başlandı. Ancak yüce Allah bunu yasakladı. Zeyd Zeyneb binti Ceş ile evliydi daha sonra Zeyd onu boşadı.

Enes Radiyallahu anhu'dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi: Zeyneb'in iddeti bittikten sonra Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem Zeyd bin Harise'ye şöyle dedi: " Zeyneb'e git

ve (evlilik için) benden bahset. Zeyd ona geldiğinde ekmek için hamur yoğuruyordu. Zeyd ona: Müjdeler olsun Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem seni istiyor. Zeyneb: Rabbimle danışmadan bir şey yapacak değilim dedi ve namazına kalktı. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem onun yanına girdi.

Bu olayda yüce Allah şu ayeti indirdi: Bir zaman, Allah'ın kendisine lutufta bulunduğu, senin de lutufkâr davrandığın kişiye, "Eşinle evlilik bağını kuru, Allah'tan kork" demiştin. Bunu derken Allah'ın ileride açıklayacağı bir şeyi içinde saklıyordun, kendisinden çekinme hususunda Allah'ın önceliği bulunduğu halde sen halktan çekiniyordun. Zeyd onunla beraber olduktan sonra müminlere, evlâtlıklarının -kendileriyle beraber olup ayrıldıkları- eşleriyle evlenmeleri hususunda bir sıkıntı gelmesin diye seni o kadınla evlendirdik. Allah'ın emri elbet yerine getirilecektir. (Ahzap/ 37) (Muslim 1428)

Yüce Allah, evlat edinmeyi haram kılmıştır. Zira Allah soylarımı korumamızı emretmiştir ancak evlat edinmede soyların zayi olması vardır.

Ebu Zer Radiyallahu anhu'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in şöyle dediğini işitmiştir: "Bir kimse öyle olmadığını bildiği halde kendisini babasından başkasına nispet ederek babasının o olduğunu iddia ederse, kâfir olur". Her kim kendini bir topluluğa nisbet eder ve bu toplulukla bir soy ilişkisi yoksa ateşte yerini hazırlasın" (Buhari 3317, Muslim 61)

Buradaki küfürden maksat kafirlerin eylemlerini yerine getirmiş anlamına gelir, dinden çıkmış olarak anlaşılmaz.

Çünkü bu konuda Allah'ın helal kıldığını haram etmek, haram kıldığını helal etmek vardır. Örnek olarak evlat edinene kişinin kızları yetime haram kılınır. Ayrıca hakkı olmayan miras verilir. Soyundan olan evlatlarının hakkı başka kişilere verilmiş olur. Böylece evlat edinen ve çocukları arasında nefret duyguları oluşur.

Yetim kefaleti ise yetimi kendine nisbet etmeden kendi evinde veya evi dışında bakımını üstlenmesidir. Bu durumda helalı haram veya haramı helal etmek yoktur. Bilakis kefil bu

konuda Allah'tan sonra nimet edici cömert bir kişi niteliğini taşımış olur. Böylece yetim kefaleti, evlat edinme üzerine kıyas edilemez.

Yüce Allah şöyle buyurdu: “.....Sana yetimleri de soruyorlar. De ki: Onların durumlarını iyileştirmek hayırlı bir iştir. Onlarla içli dışlı olursanız zaten onlar sizin kardeşlerinizdir. Allah düzeltenden bozanı ayırıp bilir. Allah dileyseydi sizi güçlüğe düşürürdü. Hiç şüphe yok ki Allah izzet ve hikmet sahibidir.” Bakara/220

Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem, yetim kefaletini cennette kendisiyle birlikte olunacağından haber vermiştir.

Sehl bin Sa'd Radiyallahu anhu'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle dedi: “Ben ve yetime kefil olan kişi cennette böyleyiz. -baş parmak ve orta parmak arasını az bir boşluk bırakarak gösterdi.” Buhari /4998

Fakat unutmamak gerekir ki bu yetimler ergenlik çağına vardıklarında kefil olan kişinin kadınları ve kızlarından ayrı tutulmaları gerekir. Bir taraftan iyilik yaparken diğer taraftan bir takım yanlış şeyleri yapmaması gerekir. Ayrıca kefalet yapılacak çocuk kız olabilir. Bu kız güzelliğe sahip olabilir. Bu nedenle kefil, erkek çocuklarını takip edip harama girmelerini engellemesi gerekir. Zira düzeltilmesi imkansız olan bir hatalar olabilmektedir.

Sonuç olarak yetim kefaletine teşvik ediyoruz. Bu davranışı, ancak yüce Allah'ın salah ve takva bahşettiği yetim ve yoksullara şefkat eden insanlar yapabilir.

En iyisini Allah bilir.